

KRAJSKÝ PAMIATKOVÝ ÚRAD KOŠICE

Hlavná 25, 040 01 Košice

Váš list: 22.5.2012

Naša značka: KE-12/664-04/4014/KR

Tel. č.: 055/24 55 829

Košice, dňa: 20.7.2012

ROZHODNUTIE

Krajský pamiatkový úrad Košice (ďalej len „správny orgán“), ktorý je podľa § 11 odseku 1 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len „pamiatkový zákon“) vecne príslušným správnym orgánom a podľa § 9 odseku 5 pamiatkového zákona miestne príslušným správnym orgánom na úseku ochrany pamiatkového fondu, podľa § 46 zákona č. 71/1967 Z. z. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (správny poriadok) vydáva na základe súčasného stupňa poznania kultúrno-historických hodnôt podľa § 33 odseku 2 pamiatkového zákona toto

rozhodnutie:

zámer na reštaurovanie, zamýšľaný v návrhu vlastníka – Košický samosprávny kraj, Námestie Maratónu mieru 1, 042 66 Košice, podanom dňa 22.5.2012 na Krajský pamiatkový úrad Košice o vydanie rozhodnutia o zámere reštaurovania časti národnej kultúrnej pamiatky (ďalej len „kultúrna pamiatka“) **Šrobárova 1, Košice**, ktorá je v správe Gymnázia Šrobárova 1, 042 23 Košice, situovanej v mestskej pamiatkovej rezervácii, evidovanej v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR pod č. 1217/0, na parcelách číslo 225/2, 226, 227, 228 a 229, katastrálne územie: Stredné Mesto, podľa výpisu z listu vlastníctva č. 1878, v **rozsahu**:

- reštaurovanie uličných a dvorových fasád gymnázia, vrátane všetkých atikových štítov, ukončujúcich fasády,

je prípustný

z hľadiska záujmov, chránených pamiatkovým zákonom, a pre prípravu a vykonanie reštaurovania podľa § 33 odseku 4 pamiatkového zákona správny orgán

určuje tieto podmienky:

1. Pri obnove vzhľadu uličných a dvorových fasád objektu so zachovanou architektonickou výzdobou pôjde o osobitný druh obnovy - reštaurovanie, podľa § 33 odseku 1 pamiatkového zákona, ktorým sa obnoví historická podoba fasád, vrátane materiálov, farebnosti a štukovej výzdoby, a to konkrétne: portálov, sokla, pilastrov, parapetov okien, profilácie kordónovej a korunnej rímsoy so zuborezom, atikových štítov s dekoratívnymi kartušami a terčami, ako aj pohľadových tehál.
2. Základnou podmienkou pre reštaurovanie je v zmysle ochrany pamiatkového fondu: fyzická záchrana autentických omietok, architektonického členenia a všetkých jeho murovaných a štukových prvkov, so zásadou maximálneho rešpektovania a zachovania ich autenticity, s minimalizáciou zásahov do originálu, odstránenie sekundárnych nevhodných zásahov, obnovenie architektonických a umeleckých hodnôt a prinavrátenie úpravy fasád s historizujúcim tvaroslovím z roku 1896. Miera poškodenia a nutnosť prípadnej čiastkovej náhrady chýbajúcich či nezvratne narušených súčastí fasády vyplynie z návrhu na reštaurovanie.
3. Pre prípravu reštaurovania uličných a dvorových fasád kultúrnej pamiatky vlastníka zabezpečí spracovanie **reštaurátorského výskumu**, a to za účelom overenia aktuálneho stavu zachovania pôvodných prvkov. Na základe výsledkov reštaurátorského výskumu jeho autor spracuje **návrh na reštaurovanie**, podľa § 33 odseku 4 pamiatkového zákona,

ktorý následne predloží vlastníku objektu správnomu orgánu na posúdenie podľa § 33 odseku 6 pamiatkového zákona. Náležitosti reštaurátorskej dokumentácie určuje § 5 Vyhlášky Ministerstva kultúry SR č. 253/2010 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len „Vyhláška“). Návrh na reštaurovanie vypracúva a za jeho obsah zodpovedá fyzická osoba – autorizovaný **reštaurátor**, ktorý je zapísaný v zozname reštaurátorov, vedenom reštaurátorskou komorou SR, a ktorý má odbornú spôsobilosť a zákonom stanovenú prax v požadovanom odbore podľa § 5 odseku 2 písmena a) zákona číslo 200/1994 Z. z. o Komore reštaurátorov a o výkone reštaurátorskej činnosti jej členov.

4. Súčasťou reštaurovania je **reštaurátorská dokumentácia**, ktorá sa spracúva v dvoch stupňoch:
 - **návrh na reštaurovanie** – pred realizáciou prác,
 - **dokumentácia vykonaných reštaurátorských prác** – po ukončení reštaurovania, podľa § 33 odseku 5 pamiatkového zákona.
5. Správny orgán vydá osobitné rozhodnutie o každom stupni reštaurátorskej dokumentácie, podľa § 33 odseku 6 pamiatkového zákona.
6. Správny orgán žiada do návrhu na reštaurovanie zahrnúť aj návrh ochrany uličných a dvorových fasád kultúrnej pamiatky počas užívania pred možným znehodnotením, poškodením, znečistením, ako aj odporúčenia pre vlastníka, resp. správcu pre kvalitnú údržbu kultúrnej pamiatky.
7. Pred samotným reštaurovaním fasád vlastník zabezpečí komplexné riešenie sanácie objektu pred vlhkosťou a preverenie technického stavu oplechovania za atikovými štítmami.
8. Pri výmene oplechovania a iných klampiarskych prvkov budú použité identické materiály - pozinkovaný plech, prípadne titan – zinkový plech;
9. Štátny dohľad na úseku ochrany pamiatkového fondu bude vykonávať zamestnanec správneho orgánu, podľa § 33 odseku 8 pamiatkového zákona.

Vlastník kultúrnej pamiatky - Košický samosprávny kraj, Námestie Maratónu mieru 1, 042 66 Košice, je **povinný**:

1. Predložiť správnomu orgánu **reštaurátorskú dokumentáciu – návrh na reštaurovanie uličných a dvorových fasád**, - na vydanie rozhodnutia o reštaurátorskej dokumentácii, podľa § 33 odseku 6 pamiatkového zákona.
2. Po skončení reštaurovania kultúrnej pamiatky odovzdať bezplatne do 60 dní správnomu orgánu jedno vyhotovenie záverečnej dokumentácie vykonaných reštaurátorských prác, podľa § 33 odseku 10 pamiatkového zákona. Dokumentáciu vykonaných prác vypracúva a za jej obsah v súlade so skutočnosťou zodpovedá reštaurátor, ktorý vykonal reštaurovanie.
3. Každú závažnú zmenu a zmenu oproti alebo nad rámec tohto rozhodnutia vopred prerokovať a predložiť na odsúhlasenie správnomu orgánu.

Rozhodnutie po uplynutí troch rokov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti stráca platnosť, ak v tejto lehote nebol vykonaný úkon, na ktorý sa vzťahuje.

Odôvodnenie

Vlastník budovy - Košický samosprávny kraj, Námestie maratónu mieru 1, 042 66 Košice podal dňa 22.5.2012 na Krajský pamiatkový úrad Košice žiadosť o zámere reštaurovania časti kultúrnej pamiatky Šrobárova 1, Košice, ktorá je v správe Gymnázia Šrobárova 1, 042 23 Košice, situovanej na území mestskej pamiatkovej rezervácie. Správny orgán oznámil žiadateľovi dňa 15.6.2012 predĺženie lehoty správneho konania listom so spisovou značkou KE-12/664-02/3208/KR.

Správny orgán preskúmal obsah podania z hľadiska ochrany pamiatkového fondu, preskúmal archívne materiály, súvisiace so zámerom reštaurovania kultúrnej pamiatky a dňa

20.7.2012 vykonal zisťovanie na mieste samom, z ktorého vyhotovil písomný záznam č. 4009 a fotodokumentáciu súčasného stavu.

Predmetná kultúrna pamiatka je situovaná v juhozápadnom kvadrante mestskej pamiatkovej rezervácie, za vonkajším okruhom bývalých mestských hradieb. Zástavba parcely súvisí s urbanistickou koncepciou mesta v druhej polovici 19. storočia. Na mape mesta z roku 1856 boli západne od novozaloženej promenády vytýčené veľké parcely na zástavbu.

Trojkridlová dvojpodlažná budova (trojpodlažná v časti stredného rizalitu severnej fasády) so suterénom je postavená na pôdoryse tvaru U, pričom severné krídlo je orientované do Šrobárovej ulice, na západnom konci za nárožným rizalitom ukončené krátkym západným úsekom. Východné krídlo je orientované do Moyzesovej ulice a južné krídlo do Galenovej ulice. V južnom krídle a južnej polovici východného krídla sídli Stredná zdravotnícka škola, v severnom krídle a v severnej polovici východného krídla sídli Gymnázium Šrobárova, ktorého sa týka obnova. Zo strany Kuzmányho ulice je dvor objektu uzavretý vyššie spomínaným krátkym západným úsekom a funkcionalistickým objektom z roku 1929, dnes základnou školou a gymnáziom s maďarským vyučovacím jazykom. Medzi týmito dvoma objektmi je prieluka, ktorá slúži ako prístup do dvorov všetkých troch škôl. Vo dvore je situovaný pôvodne solitérny objekt telocvične, v súčasnosti prepojený krčkom so stredným rizalitom severného krídla. V strednom rizalite severného krídla a v nárožnom SV rizalite sa nachádzajú vstupy zo Šrobárovej ulice do severného a severnej polovice východného krídla. Budova Štátnej vyššej dievčenskej školy s internátom bola postavená v roku 1896 košickou firmou Arpáda a Gejzu Jakaba, a to na základe rozhodnutia Ministerstva školstva Uhorského kráľovstva z roku 1892, ktoré poverilo staviteľa Gyulu Pártosa výberom stavebnej parcely pre novostavbu školy a internátu.

Fasády, ktoré sú predmetom zámeru, sú stvárnené v jednotnom, pre budovu charakteristickom štýle. Autor projektu námet pre dekoratívne keramické kartuše čerpal z ľudového umenia. Pravdepodobne umelokamenný sokel bol dodatočne omietnutý a natretý svetlobéžovou farbou. Fasáda vo výške prízemia je pokrytá pohľadovými keramickými obkladovými tehliami, pre ktorých farbu budova získala názov „červená škola“. Pravouhlé okenné otvory prízemia majú murované parapety a tehlové dekoratívne záklenky. Kordónová rímsa je pomerne úzka, profilovaná. Poschodie má omietkovú fasádu, okolo pravouhlých otvorov (v uličných a nárožných rizalitoch sú okná so segmentovým záklenkom) je vytvorené rámovanie z tehál, navrchu so združeným klenákom. Korunná rímsa je na spodnej strane lemovaná výrazným zuborezom, vytvoreným z tehál. Nárožia rizalitov sú členené tehlovými pilastrami. Hlavný vstup na severnej fasáde a bočný vstup na severovýchodnom nároží má portál z umelého kameňa, takmer s identickou architektonickou výzdobou. V základnom tvare je to edikulový portál, v hornej časti ukončený skoseným trojuholníkom. Natretý je béžovou farbou. Atikové štíty budovy, ktoré sú taktiež predmetom zámeru na reštaurovanie, sú akcentujúcim prvkom stredových a nárožných rizalitov uličných a dvorových fasád, pričom štíty diagonálne skosených nároží majú tvar oslieho chrbta, trojpodlažný rizalit severnej uličnej fasády má štít v tvare sedlového oblúka, ukončeného tzv. oslím chrbtom. V strede sú štíty zdobené pravdepodobne štukovými kartušami s rastlinným motívom. Väčšina ostatných rizalitov je ukončená trojuholníkovými štítmi v strede s vloženými kosoštvorcovými terčmi s rastlinnými motívmi. Všetky štíty sú po obvode lemované profilovanou rímsou – tzv. koruna štítu, vnútorné plochy majú pohľadové tehly. Atikové štíty na uličných fasádach sú v počte trinásť kusov a dvorové fasády budovy zdobia štyri štíty. Pre úplnosť, pravouhlé platne s rastlinným motívom sú aj na vstupnom a schodiskovom rizalite školy.

Po miestnom zisťovaní konštatuje správny orgán: zo strany Moyzesovej ulice je viditeľné výrazné zasolenie na sokli a aj nad ním. Na sokli sú vyduté časti, pomerne veľké časti opadanej omietky a náteru. Na tehlovom obklade je zjavné zasolenie miestami až do výšky okenných parapetov. Zavlhnutie je výrazné aj na sokli severovýchodného nárožného rizalitu. Na kordónovej rímse sú značné hmotové úbytky, profilácia je už nejasná. Na nárožných rizalitoch a na severnej fasáde je vrstva náteru popraskaná, lokálne náter chýba. Na stredovom rizalite - v rozsahu 9 osí – sú omietky vo veľmi zlom technickom stave, rovnako aj

kordónová rímsa. Lokálne chýbajú pohľadové tehly. Atikové štíty dvorových a uličných fasád vykazujú na ukončujúcej korune veľké hmotové úbytky, je zjavná strata tvaru a profilácie. Obkladové tehly sú taktiež miestami vypadnuté, a to časti alebo celé kusy. Pred samotným reštaurovaním štítov je nutné preveriť stav oplechovania strechy za nimi, aby sa odstránilo prípadné zatekanie zrážkovej vody. Paralelne až po odstránení príčin zavlhnutia obvodových múrov budovy bude možné pristúpiť k reštaurovaniu predmetných fasád. Pri vynechaní efektívnej sanácie objektu pred vlhkosťou v rámci komplexnej obnovy hrozí, že prostriedky na reštaurovanie budú neúčelne vynaložené, pretože soľné výkveti a vlhké škvrny s následnou degradáciou materiálu opätovne poškodia už reštaurované časti fasád.

Na základe vizuálneho posúdenia (bez možnosti bezprostredného prístupu k vysoko umiestneným konštrukciám) a predošlom postupe pri obnove atikových štítov na budove Moyzesova 17, správny orgán určil, že pre kvalitné zrealizovanie reštaurovania uličných a dvorových fasád vrátane atikových štítov je v prvom rade nevyhnutné vypracovať reštaurátorskú dokumentáciu – návrh na reštaurovanie, ktorý vyplynie z vykonaného reštaurátorského výskumu, a ktorý určí postup pri reštaurovaní poškodených fasád a atikových štítov, omietkových a podkladových častí, obloženia z pohľadových tehál a reliéfnej štukovej výzdoby. Pri obnove fasád ako celku je nutné odborným spôsobom zachovať toto originálne slohové architektonické tvaroslovie, doplniť a rekonštruovať poškodené prvky. Cieľom odborného zásahu je predovšetkým záchrana kultúrnej pamiatky v autentickej podobe, s dôrazom na zachovanie a konzerváciu autentických častí, prinavrátenie slohovej čistoty, výtvarnej, umelecko - historickej a estetickej hodnoty objektu.

Správny orgán pri svojej úvahe postupoval na základe kapitoly 20 *Povrchové úpravy* v časti *Omietky* a kapitoly 21 *Výtvarné diela a umelecko – remeselné prvky*, ktoré sú uverejnené v dokumente *Zásady ochrany pamiatkovej rezervácie*, spracovanom podľa § 29 odseku 2 a 3 pamiatkového zákona, ktorý je dokumentom na vykonávanie základnej ochrany pamiatkového územia, účinným od 01.09.2005, o ktorom vydalo Mestské zastupiteľstvo v Košiciach uznesenie č. 885 zo dňa 27.10.2005, ktorý je uverejnený na webovej stránke mesta Košice: www.kosice.sk, v sekcii: *Samospráva > Základné dokumenty mesta > Strategické dokumenty > Zásady ochrany pamiatkovej rezervácie a uznesenie MZ v Košiciach č. 885 zo dňa 27. októbra 2005*. Tento dokument je k dispozícii aj v rozšírenej alternatíve, doplnenej podrobnými vysvetlivkami, umiestnený na tej istej stránke v sekcii: *História > Mestská pamiatková rezervácia >*.

Podľa ustanovenia § 33 odseku 4 pamiatkového zákona pamiatkového zákona správny orgán preskúmal predložený zámer reštaurovania časti kultúrnej pamiatky Šrobárova 1, Košice, situovanej v mestskej pamiatkovej rezervácii, a pretože nezistil dôvody, pre ktoré by zamýšľané práce neboli prípustné, zámer reštaurovania časti národnej kultúrnej pamiatky pripustil a pre zabezpečenie ochrany pamiatkového fondu uložil podmienky pre prípravu a realizáciu reštaurátorských prác a uložil vlastníkovi objektu i určité povinnosti, špecifikované vo výroku rozhodnutia, ktoré je vlastník povinný splniť.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia prostredníctvom Krajského pamiatkového úradu v Košiciach na Pamiatkový úrad Slovenskej republiky v Bratislave. Toto rozhodnutie je možné preskúmať súdom až po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov.

Ing. Kristína Markušová
riaditeľka
Krajský pamiatkový úrad Košice

Rozhodnutie sa doručuje:

1. Košický samosprávny kraj, Námestie maratónu mieru 1, 042 66 Košice

Na vedomie:

2. Gymnázium Šrobárova 1, 042 23 Košice
 3. Mesto Košice - stavebný úrad, Pracovisko Košice – Staré mesto, Hviezdoslavova 7, 040 34 Košice
 4. Krajský pamiatkový úrad, Hlavná 25, 040 01 Košice - na založenie do spisu
-